

Toets flora en fauna

Oranje Nassaukade – Eiteren te IJsselstein

Datum : 1 augustus 2018
Projectnummer : 18-0240
Opdrachtgever : Pouderoyen Compagnons
Veldwerk :
Opgesteld door :
Kwaliteitscontrole :

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de voorgenomen woningbouw op een perceel aan Eiteren te IJsselstein is het noodzakelijk een toetsing aan de Wet natuurbescherming uit te voeren. Door middel van de toets flora en fauna wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.#

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de soortlijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de lokale aard van de voorgenomen werkzaamheden en de ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde gebieden zijn effecten van de voorgenomen plannen op beschermde gebieden uit te sluiten. Door het ontbreken van houtopstanden in het plangebied is de bescherming hiervan eveneens niet van toepassing. De delen over bescherming van gebieden en houtopstanden uit de Wet natuurbescherming en het beleid voor het NNN worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het

Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1 Wnb;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2 Wnb;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3 Wnb.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;

- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Zorgplicht

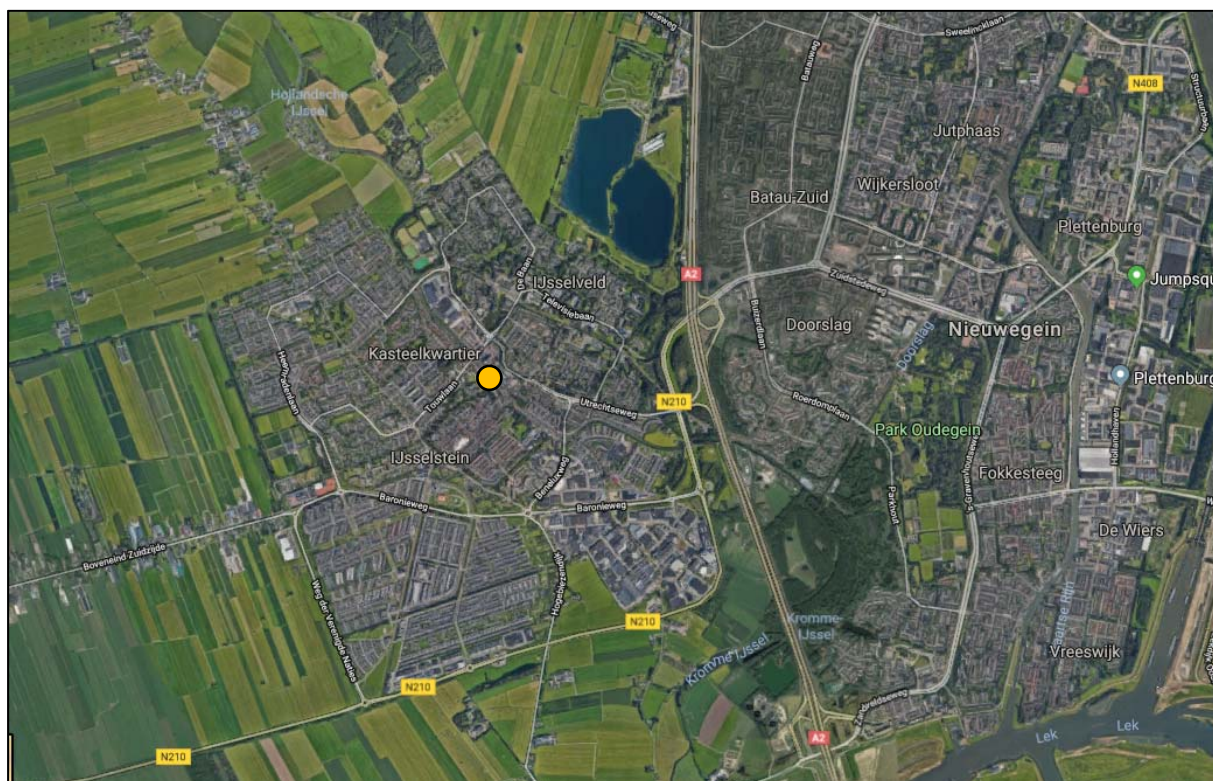
Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen plannen

Het plangebied betreft een braakliggend perceel langs de Hollandsche IJssel in de bebouwde kom van IJsselstein. Het perceel is begroeid met een vegetatie bestaande uit spontaan opgekomen ruigtekruiden en opslag van bomen en struiken. Ten oosten en westen van het plangebied staan woningen. Aan de noordkant grenst het plangebied aan de Hollandsche IJssel. Aan de zuidzijde ligt de weg Eiteren met de toegang naar een parkeergarage en staan enkele woningen.

De voorgenomen plannen bestaan uit het bouwen van woningen. Het bestemmingsplan voorziet hier reeds in.

In figuur 1 op de volgende pagina is de ligging van het plangebied weergegeven. Figuur 2 toont een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving. Op de pagina 5 staan enkele foto's van het plangebied.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (gele stip) (bron luchtfoto: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing van het plangebied (gele lijn)

Foto 1. Overzicht plangebied

Foto 2. Overzicht plangebied

Foto 3. Beschoeiing Hollandsche IJssel langs plangebied

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige habitats opgenomen. De aanwezigheid van dit habitat vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 9 juli 2018 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: half bewolkt, droog, weinig wind en circa 23 °C.

4.1 Flora

Het plangebied betreft een braakliggend terrein begroeid met algemeen voorkomende ruigtekruiden en opslag van bomen en struiken. Tijdens het veldbezoek zijn, ondanks gericht zoeken, in het plangebied geen beschermde plantensoorten waargenomen. Vastgesteld is dat geschikte habitats voor beschermde plantensoorten in het plangebied ontbreken. Vanwege de kenmerken van het plangebied en de ligging binnen de bebouwde kom is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten.

4.2 Amfibieën

Mogelijk komen in het plangebied enkele exemplaren voor van de algemene amfibieënsoorten gewone pad en bruine kikker (beide §3.3 Wnb). In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig, waardoor voortplantingshabitat voor amfibieën ontbreekt. De aan het plangebied grenzende Hollandsche IJssel vormt voor amfibieën geen geschikt voortplantingshabitat. Deze rivier is te grootschalig voor amfibieën. Bovendien bestaat de grens tussen Hollandsche IJssel en plangebied uit een rechte muur, waardoor amfibieën niet het land op kunnen.

Gezien de kenmerken van het plangebied en de ligging binnen de bebouwde kom is het voorkomen van meer kritische, zeldzamere soorten amfibieën redelijkerwijs uit te sluiten.

De voorgenomen ontwikkeling heeft tot gevolg dat individuen van gewone pad en bruine kikker worden verstoord en dat het leefgebied kleiner wordt. Deze soorten kunnen weer leefgebied vinden in de tuinen bij de nieuwe woningen. Ook in de aan het plangebied grenzende tuinen blijft leefgebied voor deze soorten aanwezig. In provincie Utrecht geldt voor gewone pad en bruine kikker bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet nodig mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

4.3 Vogels

Algemeen voorkomende vogelsoorten kunnen broed- en foerageergebied vinden in het plangebied. In de omgeving blijft foerageer- en broedgebied behouden en in de nieuwe situatie kunnen algemene vogelsoorten weer broed- en foerageergebied vinden in de tuinen van de nieuwe woningen. Het is derhalve uit te sluiten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten tot gevolg hebben ten aanzien van het foerageer- en broedgebied van algemene vogelsoorten.

Gedurende het broedseizoen zijn broedende vogels strikt beschermd. Indien bomen, struiken en vegetatie worden verwijderd als vogels aan het broeden zijn, zal dit tot verstoring leiden. Door bomen, struiken en vegetatie buiten het broedseizoen te verwijderen, kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied geschikt is als foerageergebied voor huismussen. De nestplaatsen van huismussen zijn jaarrond beschermd. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat binnen het plangebied geen mogelijkheden bestaan voor nestplaatsen van huismussen. Uit het bronnenonderzoek blijkt dat in de bebouwde kom van IJsselstein het voorkomen van huismus bekend is. De gebouwen in de omgeving van het plangebied bieden mogelijkheden voor nestplaatsen van huismussen. Het plangebied kan voor deze huismussen als foerageergebied functioneren. De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat het plangebied tijdelijk (gedurende de bouwwerkzaamheden) niet geschikt is als foerageergebied. In de nieuwe situatie kunnen huismussen foerageren in de tuinen bij de nieuwe woningen. Daarnaast blijft in de directe omgeving van het plangebied voldoende alternatief foerageergebied behouden. De voorgenomen plannen hebben zodoende geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van foerageergebied van huismussen.

4.4 Zoogdieren

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied kan functioneren als (onderdeel van het) leefgebied van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van §3.3 Wnb, zoals egel en algemene (spits)muizensoorten. Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling wordt het leefgebied van deze dieren verstoord. In de nieuwe situatie kunnen deze algemene soorten grondgebonden zoogdieren weer leefgebied vinden in het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied blijft leefgebied voor deze soorten aanwezig. In provincie Utrecht geldt voor deze algemene zoogdiersoorten bij

ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet nodig mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) vaste rust- en verblijfplaatsen van meer zeldzame en kritische soorten grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Gezien de kenmerken, het gebruik en de ligging van het plangebied is het voorkomen van meer zeldzame en kritische soorten grondgebonden zoogdieren van §3.2 Wnb en §3.3 Wnb in het plangebied uit te sluiten.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al., 1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat in de ruimere omgeving van het plangebied de volgende soorten vleermuizen voorkomen: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en meervleermuis (alle §3.2 Wnb). Gezien de kenmerken van het plangebied is het waarschijnlijk dat er vliegactiviteit van vleermuizen zal zijn in het plangebied. Het plangebied en het aangrenzende gebied zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In de nieuwe situatie blijft het plangebied geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Ook de omgeving van het plangebied blijft geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er zullen zodoende geen negatieve effecten ontstaan op het foerageergebied.

In het plangebied zijn geen bomen en gebouwen aanwezig die verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen herbergen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen is zodoende uit te sluiten.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte habitats ontbreken voor beschermde soorten reptielen, vissen, vlinders, libellen, weekdieren en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen is daarom uit te sluiten.

5 Conclusie

Uit het onderzoek is gebleken dat in het plangebied de aanwezigheid van beschermde soorten planten, reptielen, dagvlinders, libellen, vissen, kevers en weekdieren is uit te sluiten.

In het plangebied komen mogelijk enkele exemplaren voor van de algemene amfibieënsoorten gewone pad en bruine kikker (beide §3.3 Wnb) en grondgebonden zoogdiersoorten egel en algemene (spits)muizensoorten (alle §3.3 Wnb). De voorgenomen ontwikkeling heeft tot gevolg dat individuen van deze soorten worden verstoord. In provincie Utrecht geldt voor deze soorten amfibieën en zoogdieren bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet nodig mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor algemene vogelsoorten. In de directe omgeving van het plangebied en in de nieuwe situatie is broed- en foerageergebied voor algemene vogels aanwezig. Zodoende ontstaan geen negatieve effecten op het broed- en foerageergebied. Door bomen, struiken en vegetatie buiten het broedseizoen te verwijderen, kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten in het plangebied is uit te sluiten. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor huismussen die mogelijk in de gebouwen in de omgeving het plangebied nestplaatsen hebben. De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat het plangebied tijdelijk (gedurende de bouwwerkzaamheden) niet geschikt is als foerageergebied. In de

nieuwe situatie kunnen huismussen foerageren in de tuinen bij de nieuwe woningen. Daarnaast blijft in de directe omgeving van het plangebied voldoende alternatief foerageergebied behouden. De voorgenomen plannen hebben zodoende geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van foerageergebied van huismussen.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied van vleermuizen. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen. In het plangebied en de omgeving blijft voldoende foerageergebied beschikbaar.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied is uit te sluiten.

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen geen overtreding van de Wet natuurbescherming tot gevolg hebben, mits rekening wordt gehouden met het broedseizoen van algemene vogelsoorten.

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

www.vlindernet.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.libellennet.nl

www.eis-nederland.nl

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl